

LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMA- KOKONAISUUS

Opetushallituksen vahvistamat lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteet ovat mustalla fontilla, Espoon kuntakohtainen opetussuunnitelma on sinisellä.
Espoon kaupunki

1 LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten.

Tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja. Tavoitteena on myös antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana ¹.

Koulutusta voidaan tarjota sekä nuorille että aikuisille maahanmuuttajille ja vieraskielisille. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti ². Vieraskielisellä tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame ³.

Koulutuksessa noudatetaan näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laadittua opetussuunnitelmaa. Opetushallitus on näissä perusteissa päättänyt eri oppiaineiden ja aineryhmien opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä oppilaitoksen ja kodin yhteistyön ja opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista ⁴.

Lukion valmistava koulutus toteutetaan valmistavan koulutuksen valtakunnallisten perusteiden mukaan yhdessä lukion yleislinjan kanssa. Opetuksessa painotetaan suomen kielen kehittymistä sekä integroitumista lukio-opintoihin kuten myös lukioon valmistavan opetuksen omien opintojaksojen suorittamista.

1 Lukiolaki (714/2018) 2 §, Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 6 §

2 Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) 3 §

3 Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009), Laki lukiolain 21 §:n

- muuttamisesta (1185/2019).
- 4 Lukiolaki (714/2018) 11

2 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT JA OPINTOJEN RAKENNE

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö;

- 1) joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen;
- 2) jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoritua lukio-opinnoista suomen/ruotsin kielellä;
- 3) jonka tavoitteena on lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen valmistavan koulutuksen jälkeen; ja
- 4) joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa⁵.

Espoossa lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen hyväksytään vain ne opiskelijat, joiden perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on 7.0 tai sitä ylempi.

Lukio-opintoja tukeva suomen kielen taito katsotaan eduksi.

Opiskelijaksi ottamisesta päättää tarkemmin koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.⁶ Opiskelijaksi voidaan koulutuksen järjestäjän päätöksellä ottaa perustellusta syystä myös paluumuuttaja.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ei voida ottaa opiskelijaa, joka on suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tarkoitetun tutkinnon, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon, ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin tai korkeakoulututkinnon.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ei johda tutkintoon eikä anna oikeutta lukiokoulutukseen, vaan opiskelijan tulee hakea lukion aloituspaikkaa yhteishaussa. Lukiokoulutukseen jo valittu opiskelija voidaan ottaa opiskelijaksi lukio-koulutukseen valmistavaan koulutukseen, mikäli se on tarkoituksenmukaista lukiokoulutuksessa menestymisen kannalta.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen laajuus on 50 opintopistettä. Lukio-koulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suorittaa yhdessä vuodessa⁷. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen voi perustellusta syystä jakaa kahdelle peräkkäiselle lukuvuodelle. Koulutus on kuitenkin suunniteltu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jota ei sen vuoksi ole mahdollista suorittaa erillisinä moduuleina eli aineopintoina.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä sisältää suomen/ruotsin kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja, muita lukiokoulutuksessa tarvittavia valmiuksia tuottavia opintoja sekä opinto-ohjausta. Oppimäärä voi sisältää myös lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyviä opintoja sekä muita kuin

5 Lukiolaki (714/2018) 21 §

6 Lukiolaki (714/2018) 22 §

7 Lukiolaki (714/2018) 10 §

valtioneuvoston asetuksella säädettyjä lukion tehtävään soveltuvia opintoja sen mukaan kuin koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa päätetään. Nämä opinnot ovat opiskelijalle valinnaisia.⁸

Opintoja tulee eriyttää opiskelijoiden taitojen mukaan.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tavoitteena on kehittää lukio-opiskelussa vaadittavia opiskelutaitoja sekä lisätä tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista⁹. Tavoitteena on syventää erityisesti eri tiedonalojen käsitteiden, ajattelutapojen ja ilmaisun hallintaa. Lisäksi vahvistetaan opiskelijoiden tiedonhankinta ja -soveltamistaitoja sekä tieto- ja viestintäteknistä osaamista. Koulutus kehittää laaja-alaisesti opiskelijan valmiuksia omaksua, yhdistää ja käyttää tietojaan ja taitojaan sekä soveltaa oppimaansa monipuolisesti myös oppiainerajat ylittävästi.

Suomen/ruotsin kielen opintojen lisäksi opiskelijan kieliopintoihin sisältyy toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja opiskelijan oman äidinkielen opintoja kuuden (6) opintopisteen verran. Opintopisteet voidaan jakaa näiden opintojen välillä opiskelijan tarpeiden mukaisesti, ja ne määritellään tarkemmin opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Pakollisiin opintoihin sisältyy myös neljä (4) opintopistettä matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa ja maantiedettä sekä neljä (4) opintopistettä historiaa ja yhteiskuntaoppia. Opinto-ohjauksen pakollisia opintoja opiskellaan neljä (4) opintopistettä.¹⁰ Opintojen avulla opiskelijalle muodostuu käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen ja muun koulutusjärjestelmän toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppii asettamaan realistisesti koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädettyjä opintoja tai muita koulutuksen järjestäjän tarjoamia opiskelijan lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Ne voivat olla myös perus- opetuksen päättötodistuksen korottamiseen tarkoitettuja opintoja. Opiskelija voi siis oppilaitoksen opetustarjonnan mukaan suorittaa lukiokoulutukseen valmis- tavan koulutuksen aikana myös perusopetuksen ja/tai lukiokoulutuksen opintoja. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opinnot voidaan sisällyttää valinnaisiin (12 opintopistettä) opintoihin tai niitä voidaan järjestää opintojen vähimmäisopinto- pistemäärän (50 opintopistettä) lisäksi.

Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta voivat järjestää koulutuksen järjestäjät, joilla on lukiokoulutuksen järjestämislupa¹¹. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Lupa sisältää oikeuden järjestää maahanmuuttajille ja vieraskielisille

8 Lukiolaki (714/2018) 11 §

9 Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 6 §

10 Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) Liite 3

11 Lukiolaki (714/2018) 3 §

lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Perusopetuksen opintojen suorittaminen ja arvosanojen korottaminen on mahdollista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana yhteistyössä perusopetusta antavien koulujen kanssa.

2.1 Opintojen rakenne

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan vähintään 50 opintopistettä¹². Oppimääriin kuuluvat opinnot pisteytetään niiden keston mukaan. Opetusta annetaan nuorille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 14 tuntia 15 minuuttia opintopistettä kohden ja aikuisille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 9 tuntia 20 minuuttia opintopistettä kohden. Opintoihin kuuluu lisäksi niiden tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja opiskelijan kannalta kohtuullinen määrä opiskelijan omatoimista työskentelyä.¹³

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot:

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset opinnot
Äidinkieli ja kirjallisuus	20 opintopistettä
Toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, opiskelijan oma äidinkieli	6 opintopistettä
Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede	4 opintopistettä
Historia ja yhteiskuntaoppi	4 opintopistettä
Opinto-ohjaus	4 opintopistettä
Pakolliset opinnot yhteensä	38 opintopistettä
Valinnaiset opinnot	12 opintopistettä
Opinnot yhteensä	50 opintopistettä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine opetetaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot opiskelijalle tarjotaan.

Espossa lukion valmistavan koulutuksen opintojaksot toteutetaan valtakunnallisten perusteiden mukaisina laajuuksina.

¹² Lukiolaki (714/2018) 10 §

¹³ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)

2.2 Perusopetuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi suorittaa perusopetuksen opintoja joko lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen kuuluvina valinnaisina opintoina tai valmistavan koulutuksen vähimmäisopintopistemäärän ulkopuolella. Hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (628/1998 38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa perus- opetuksen oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Perusopetuksen opintojen suorittamistavoista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana päätetään opetussuunnitelmassa.

Perusopetuksen opintojen suorittamista varten lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee sopia perusopetuksen järjestäjän kanssa, miten opiskelijat voivat halutessaan suorittaa perusopetuksen opintoja, millaisia opetusjärjestelyjä se edellyttää ja miten erityinen tutkinto järjestetään.

2.3 Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädettyjä pakollisia ja valinnaisia opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen opintopisteet merkitään todistukseen lukion opetussuunnitelman mukaisesti.

Lukion valmistavan koulutuksen opiskelijat suorittavat valinnaisia opintoja yhdessä lukion yleislinjan opiskelijoiden kanssa ja valitsevat opintojaksot vapaasti lukion opintojaksotarjottimesta. Valinnaisten opintojen suoritus ja arviointikriteerit ovat samat kuin yleislinjan opiskelijoille. Lisäksi lukion valmistavan koulutuksen opiskelijalle voidaan valinnaisiin opintoihin hyväksilukea muualla suoritettuja suorituksia samoin kuin lukion yleislinjan opiskelijalle.

3 OPETUSSUUNNITELMA

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman laatimisesta vastaa koulutuksen järjestäjä. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018 6 §) määritellyt lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet sekä soveltuvin osin mitä lukiolaissa (714/2018) sekä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädetään. Opetussuunnitelma laaditaan näiden opetussuunnitelman perusteiden mukaan.

Valtakunnallisten lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti on laadittu kuntakohtainen opetussuunnitelma, jonka Espoossa hyväksyy opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmassa tulee olla

- koulutuksen yleiset tavoitteet
- opetusjärjestelyt
- ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen tavoitteet sekä ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako
- opiskelun ohjaus ja tuki
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- opiskeltavien oppiaineiden, opinto-ohjauksen ja opiskelutaitojen sekä tarjottavien valinnaisten opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä mahdolliset opintojen suoritusjärjestystä koskevat rajoitteet
- perusopetuksen opintojen suorittaminen ja perusopetuksen arvosanojen korottaminen lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana
- lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen
- yhteistyö oppilaitoksen sisällä sekä opiskelijoiden osallistaminen oppilaitoksen toimintaan
- yhteistyö toisen asteen oppilaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyö
- suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- arvioinnin ja palautteen antamisen menetelmät ja käytänteet sekä todistukset ja niihin merkittävät tiedot.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (1329/2014 5 a §) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoskohtaisesti laaditaan tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014 6 §) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

4 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Arvoperusta

Suomi turvaa perustuslain (731/1999) nojalla kaikille tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset oikeudet. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta noudattaa suomalaisen koulutusjärjestelmän arvoperustaa. Arvoperusta toteutuu koulutuksen järjestämistavoissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa sekä oppi- laitoksen toimintakulttuurissa.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yleisenä arvolähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Sivistysihanteena on pyrkimys hyvyyteen, totuuteen ja kauneuteen. Koulutus edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, luo edellytyksiä avoimelle demokratialle ja hyvinvoinnille sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi lukiokoulutukseen valmistava koulutus harjaannuttaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja arjen taitoihin.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ohjaa tunnistamaan yhteisiä kulttuurisia hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu tukee opiskelijoiden erilaisia kulttuurisia perinteitä sekä auttaa arvioimaan ja uudistamaan niitä, jos ne ovat ristiriidassa suomalaisen lainsäädännön kanssa. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti moninaisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa opiskelijan kulttuuriympäristöstä toimintakykyä. Koulutus kannustaa kulttuuriseen vuoro-vaikutukseen ja edistää hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä miltään taholta.

Opiskelijaa rohkaistaan arvioimaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä sekä pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia.

Espoon lukiokoulutuksen arvoperustan muodostavat opetussuunnitelman perusteissa kuvatut lukiokoulutuksen arvot yhdessä kaupunginvaltuuston päättämien Espoon kaupungin arvojen kanssa. Espoon arvot ovat 1) asukas- ja asiakaslähtöisyys, 2) vastuullinen edelläkävijyys sekä 3) oikeudenmukaisuus.

Espoon lukioissa henkilöstö, opiskelijat ja huoltajat perehtyvät arvoperustaan ja käyvät siitä yhteistä keskustelua säännöllisesti. Keskustelujen tavoitteena on luoda yhteinen jaettu ymmärrys siitä, kuinka arvot näkyvät kaikessa lukion toiminnassa ja kuinka ne ohjaavat jokaista yhteisön jäsentä.

4.2 Oppimiskäsitys

Oppiminen on prosessi, jossa opiskelija rakentaa tietoa aikaisemman tietoperustan pohjalle aktiivisesti ja tavoitteellisesti. Uusi tieto suhteutetaan tietoperustaan ja samalla tietoperustaa muovataan uudelleen. Tiedon rakentaminen on valintaa, vertailemista, jäsentämistä ja järjestämistä sekä tulkitsemista, arvioimista ja soveltamista uusissa tilanteissa. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa korostuu oppiminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden opiskelijoiden kanssa.

Oppimisessa kielen merkitys on keskeinen. Sen avulla rakennetaan ja muovataan tietoperustaa. Kieli ei ole vain oppimisen väline, vaan kielellä luodaan merkityksiä ja todellisuutta koskevaa tietoa. Lukio-opiskelu edellyttää opiskelijalta tiedonalojen kielten hallintaa. Opiskelija oppii eri tiedonalojen kieltä, kielenkäytössä vaadittavia tekstitaitoja ja tapoja.

Monilukutaito eli taito ymmärtää, tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä on lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa olennainen ja kaikissa opinnoissa välttämätön tavoite. Monilukutaito perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jolloin teksteillä ei tarkoiteta ainoastaan kirjoitettuja tekstejä, vaan myös esimerkiksi puhuttuja ja kuvallisia tekstejä.

4.3 Toimintakulttuuri

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus niveltyy osaksi lukion toimintaa ja sen toimintakulttuuria, mutta vaikuttaa myös lukion toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen.

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toisensa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohdaksi ovat samat teemat kuin lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) kuvatut teemat: oppiva yhteisö, osallisuus ja yhteisöllisyys, hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutuksen opiskelijat voivat tulla hyvinkin erilaisista kulttuurisista taustoista ja oppimisympäristöistä, joten yhteisen toimintakulttuurin luominen ja kehittäminen alusta asti on tärkeää. Yhteinen toimintakulttuuri tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista ja se on jatkuvan kehittämisen kohde.

Opetuksessa tuetaan opiskelijoiden vertaisoppimista, ohjataan keskinäisen tuen antamiseen ja vahvistetaan osallisuutta opiskelijoiden ja koko lukion yhteisöön. On tärkeää, että opiskelijat osallistuvat lukion yhteisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Näin valmistava koulutus tulee osaksi lukion toimintakulttuuria.

4.4 Opiskeluympäristö ja työtavat

Opiskelijat harjaantuvat valmistavan koulutuksen aikana lukion työtapoihin. Tavoitteena on, että opiskelijat pystyvät jäsentämään opiskeluaan, kehittämään

lukiossa tarvittavia opiskelutaitoja sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Lisäksi opiskellaan yleisluontoisia eli geneerisiä taitoja. Näitä ovat muun muassa itsenäinen työskentely, tiimityöskentely, tieto- ja viestintätekniset taidot, tiedonhakutaidot, kriittinen lukutaito ja etenkin oppimaan oppimisen taito. Opiskelijaa ohjataan itse- ja vertaisarviointiin.

Oppiminen on sidoksissa opiskelijan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten yksilöllistä. Siksi opetuksessa tulee käyttää monipuolisia opetusmenetelmiä ja hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä.

Eri oppiaineiden tekstikäytänteet ja oppiaineissa vaadittavat tekstitaidot ovat olennainen osa opiskelua, koska kaikki opiskelijat ovat suomea tai ruotsia opettelevia. Tämä edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä valmistavassa koulutuksessa.

Työtapojen tulee olla monipuolisia, opiskelijaa aktivoivia ja eriyttäviä. Niiden tulee virittää opiskelijassa halu oppia ja ottaa vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus voidaan toteuttaa kokonaan lähiopetuksena tai yhdistämällä joustavasti lähiopetusta ja itsenäistä työskentelyä ja/tai etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa ja sen erilaisia mahdollisuuksia. Itsenäistä työskentelyä lisätään opiskelijan omien opiskelu- ja tekstitaitojen kehittyessä. Suomen/ruotsin kielen ja muiden oppiaineiden opintoja voidaan järjestää osittain samanaikaisopetuksena, mikä vahvistaa osaltaan opiskelijan monilukutaitoa ja kielitaidon kehittymistä. Tällöin tulee varmistaa, että molempien oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt toteutuvat, esimerkiksi opiskelijan itsenäisen työskentelyn, etätehtävien tai projektitöiden avulla. Samanaikaisopetusta voidaan hyödyntää myös muiden oppiaineiden opetuksessa.

Opettajan merkitys oppimisen ohjaajana korostuu. Opiskelijat otetaan aktiivisesti mukaan opetuksen suunnitteluun, kokeen tai muun näytön suunnitteluun sekä arviointiprosessiin.

5 OPISKELUN OHJAUS JA TUKI

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suorittamisessa ja lukio-opintoihin hakeutumisessa. Ohjauksen avulla opiskelija oppii suunnittelemaan opintonsa, tekemään yksilöllisiä valintoja, seuraamaan opinnoissa etenemistään ja arvioimaan omaa oppimistaan.

Ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajat.

5.1 Ohjauksen järjestäminen

Ohjaustoiminta lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostaa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen kaikissa vaiheissa. Ohjaus järjestetään henkilökohtaisena ja ryhmämuotoisena ohjauksena. Opinto-ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja aineenopettajat.

Opinto-ohjaaja vastaa opiskelijan ohjauksesta kokonaisvaltaisesti opintojen aikana. Aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa oman tiedonalaansa käsitteisiin ja tiedonkäsittelytapoihin. Koulun yhteisellä ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan omaa oppimista, työskentelytaitoja ja opintojen edistymistä.

Sekä opinto-ohjaaja että aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa osallistumaan ja toimimaan ryhmässä sekä harjoittelemaan itselle sopivia työskentelymuotoja. Opiskelijaa ohjataan käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa tiedon etsinnässä ja käyttämisessä sekä oppimisen apuvälineenä.

Opiskelijaa ohjataan arvioimaan aikaisempia opintojaan tai muutoin hankittua osaamistaan, suunnittelemaan opintojensa sisältöä ja tekemään tarkoituksenmukaisia valintoja omista tavoitteistaan käsin. Opiskelijaa ohjataan etsimään tietoa lukiokoulutuksen valinnoista ja niiden vaikutuksista jatko-opintoihin sekä löytämään itselleen sopivia lukiovaihtoehtoja.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan hänen opintoihinsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Ohjauksessa tuetaan opiskelijan suunnittelun taitoja, taitoja arvioida omaa työskentelyä ja toimia vastuullisesti.

Ryhmäohjauksessa harjoitellaan toimimista ryhmässä, yhdessä vertaisopiskelijoiden kanssa. Ryhmäohjauksen tavoitteena on tukea yksittäisen opiskelijan sitoutumista yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja työskentelyyn sekä ohjata kantamaan vastuuta sekä omasta että muiden oppimisesta, työskentelystä ja työskentelyn loppuunsaattamisesta.

Ryhmäohjauksessa käydään opiskelijoiden kanssa läpi lukio-opintoihin liittyvät vaatimukset ja mahdollisuudet. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tekemään tarkoituksenmukaisia ja heille soveltuvia oppiaine- ja oppimäärävalintoja.

Ohjauksen osalta työnjako on kuvattu Espoon suomenkielisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman luvussa 4.1 ja lukiokohtainen työnjako ja tehtävät tarkennetaan lukiokohtaisessa opetussuunnitelmassa. Lukiokohtainen ohjaussuunnitelma on osana lukion lukuvuosisuunnitelmaa ja se tarkistetaan vuosittain.

5.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Koulutuksen alussa laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka perustuu opiskelijan aikaisemmin hankkimiin tietoihin ja taitoihin. Siksi valmistavan koulutuksen alussa selvitetään opiskelijan kielitaidon taso ja oppimishistoria, joiden perusteella opiskelun tavoitteet asetetaan. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään opiskelun tavoitteet, opinto-ohjelma, opintojen suoritustavat ja suoritusjärjestys sekä mahdolliset tukitoimet.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi opiskella perusopetuksen oppiaineita ja korottaa niiden arvosanoja erityisessä tutkinnossa.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelija parantaa opetuskielen hallintaansa ja oppimaan oppimisen taitojaan sekä useiden oppiaineiden osaamista opetuskielillä. Lisäksi opiskelija voi suorittaa lukion opintoja. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan voi siis kuulua näiden perusteiden mukaisia opintoja sekä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opintoja.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä päivitetään säännöllisesti osana opinto-ohjausta (ks. luku 6.7).

5.3 Opiskeluhoito

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskeluhoillon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin lukion opiskelijoille annettavassa opiskeluhoilossa¹⁴. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä oppilaitoskohtainen opiskeluhoiltosuunnitelma, jonka laatimisesta määrätään nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019). Suunnitelmassa otetaan huomioon valmistavaan koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden tausta ja yksilölliset tarpeet yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoiltoa järjestettäessä ja toteutettaessa. Oppilaitoskohtaiset opiskeluhoiltosuunnitelmaan sisältyvät asiat voidaan sisällyttää lukion opiskeluhoillon suunnitelmaan.

Oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoiltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusamiselta ja häirinnältä.

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), Laki oppilas- ja opiskelijahuillon muuttamisesta (886/2017) 6 §

Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Siihen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Palveluiden järjestämisestä vastaa oppilaitoksen sijaintikunta. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoillon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa opiskeluhoillon toimintatavoista, yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoilossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus.

Lukioon valmistavan koulutuksen opiskelijahuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja opiskelijoita samat oikeudet kuin lukion opiskeluhoilossa. Lukion opiskeluhoito on kuvattu Espoon suomenkielisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman luvussa 4.3.

5.4 Oppimisen ja opiskelun tuki

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimisen ja opiskelun tuen järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin lukion opiskelijoille annettavassa oppimisen ja opiskelun tuessa¹⁵.

Opiskelijoiden osaamisessa voi olla vaihtelua koulutustaustojen moninaisuuden vuoksi tai opiskelun edellytykset voivat olla heikentyneet sairauden, vamman tai muun toimintavajavuuden vuoksi. Opiskelijalla voi olla myös elämäntilanteeseen liittyviä ongelmia, joissa tarvitaan tukea.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään, miten tukea tarvitsevien opiskelijoiden muut opetuksen tukitoimet järjestetään.

Lukion opiskelijoille annettava tuki on kuvattu Espoon suomenkielisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman luvussa 4.

5.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Lukiolain¹⁶ mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä¹⁷. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista¹⁸. Opetushallitus on antanut määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman (Opetushallitus 2019) perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan tai se voi olla erillinen.

Espoon kaupungin suunnitelma kurinpidollisten keinojen käyttämisestä on tämän suunnitelman liitteenä.

5.6 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Nuoren opiskelijan kannalta on tärkeää, että huoltajat tukevat nuoren opiskelua. Oppilaitoksen tulee olla aloitteellinen yhteistyön käynnistämässä ja ylläpitämässä huoltajien kanssa.

Huoltajille tulee järjestää yhteisiä tapaamisia, joissa keskustellaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta ja niistä vaatimuksista, joita lukiossa opiskelu edellyttää. Yhteisissä tapaamisissa huoltajien kanssa korostetaan sitä, että kiinnostus nuorten opintoihin ja opinnoissa suoriutumiseen on ensiarvoisen tärkeää opiskelijan opinnoissa menestymisen kannalta. Huoltajille on tärkeää kertoa muun muassa opiskelusta lukiossa sekä opiskelijoiden mahdollisuuksista osallistua omien opintojensa suunnitteluun.

Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opetussuunnitelmassa, millaisia kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuotoja käytetään. Kodin ja koulun yhteistyötä koskeva osuus koskee vain alle 18-vuotiaita opiskelijoita.

Huoltajille on tärkeää kertoa muun muassa opintojen suorittamisen tavoista sekä opintokokonaisuuksien laajuuksista, lukiokoulutuksen laaja-alaisista oppimistavoitteista, lukion kieliohjelmasta ja oman äidinkielen opiskelumahdollisuuksista sekä opiskelijoiden mahdollisuuksista osallistua omien opintojensa suunnitteluun. Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien perheiden ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon maahanmuuttajaperheiden ja koulun välisen yhteistyön edistämiseksi. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä kuvataan tarkemmin lukiokohtaisessa opetussuunnitelmassa.

15 Lukiolaki (714/2018) 28 §

16 Lukiolaki (714/2018) 40 §

17 Lukiolaki (714/2018) 30 §

18 Lukiolaki (714/2018) 40 §

6 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja lukio-opintojen näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa.¹⁹

6.2 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat koulutuksen yhteiset tavoitteet. Ne ovat keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.²⁰ Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat samat kuin lukiokoulutuksessa (ks. kuvio sivulla 22). Laaja-alaista osaamista konkretisoidaan paikallisessa opetus-suunnitelmassa kunkin oppiaineen ja/tai aineryhmän tavoitteiden ja osa-alueiden kuvauksissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

19 Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 6 §

20 Lukionkoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2019

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa opinnoissa, joissa sitä lähestytään kunkin tiedon- ja tieteenalan lähtökohdista.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet



Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- oppii havainnoimaan ja analysoimaan nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

6.3 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

6.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus)

OPETUKSEN TAVOITTEET

Suomen/ruotsin kielen opintojen (20 op) tavoitteena on parantaa opiskelijoiden valmiuksia opiskella lukiokoulutuksessa suomen/ruotsin kielellä. Erityisesti tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden monilukutaitoa, jolla tarkoitetaan eri- laisten viestien tulkinnan, tuottamisen ja arvottamisen taitoja. Monilukutaito luo perustan ajattelutaidoille ja kyvylle hankkia, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa erilaisissa monimediaisissa oppimisympäristöissä ja -tilanteissa.

Monilukutaito on osa kaikkien oppiaineiden opiskelua lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa. Oppiminen etenee perustaitojen hallinnasta kohti laaja-alaisia tekstien ymmärtämis- ja tuottamistaitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja hallitsemaan eri oppiaineille tyypillisiä tapoja käsitteellistää ja ilmaista asioita. Opiskelijat saavat valmiuksia välittää hankkimaansa tietoa, etsiä ratkaisuja ongelmiin ja tuottaa uutta tietoa monessa eri muodossa ja eri välinein. Opetus mahdollistaa opiskelijan viestintätaitojen kehittymisen monimediaisissa ja teknologisesti tuetuissa oppimisympäristöissä ja tukee erilaisten tekstien tulkintaa, käyttämistä ja tuottamista sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Moni- lukutaitoa kehitetään koko lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ajan, ei ainoastaan suomen/ruotsin kielen opetuksessa.

Suomen/ruotsin kielen opetuksessa korostuvat viestinnällisyys sekä toiminnallisuus eli se, miten erilaisissa kielenkäyttötilanteissa toimitaan ja mihin kieltä käytetään. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa vahvistetaan perus- opetuksen aikana opittuja sisältöjä sekä annetaan valmiuksia lukio-opintoja varten. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa varmistetaan, että opiskelija on saavuttanut perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet. Suomen/ruotsin kielen opetuksen perusoletuksena lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa onkin, että opiskelija hallitsee kehittyvän peruskielitaidon eli osaa toimia tarkoituksenmukaisella tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa, osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä kriittisesti sekä käyttää kieltä monipuolisesti ja luovasti, tuntee kirjallisuutta ja kulttuuria, rakentaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään sekä osaa arvioida ja käyttää kielellisiä valmiuksiaan kaiken oppimisen tukena. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana näitä taitoja syvennetään ja varmistetaan.

Koulutuksen alussa opiskelijan kielitaidon osa-alueet kartoitetaan ja opiskelijalle asetetaan oppimistavoitteet siten, että opiskelijan kielitaitoprofiili kehittyy tasaisesti. Kielitaito koostuu tulkintataidoista eli kuullun ja luetun ymmärtämisestä sekä tuottamistaidoista eli puhumisesta ja kirjoittamisesta. Näihin kaikkiin osa-alueisiin sisältyy sanaston ja rakenteiden hallinta. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen päättyessä opiskelijalla tulisi olla

toimiva tai sujuva peruskielitaito (kielitaidon tasojen kuvausasteikon taso B1). Kielitaidon eri osa-alueiden osaamista kuvaava kielitaitoprofiili voi kuitenkin vaihdella opiskelijakohtaisesti.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Toisen kielen oppimisessa koko kohdekielinen ympäristö tukee opiskelijan kielitaidon kehittymistä. Näin ollen erityisesti suomen kielessä hyödynnetään luokkahuoneen ulkopuolisia ja digitaalisia ympäristöjä. Opiskelijaa kannustetaan eri- laisten verkossa tarjolla olevien interaktiivisten oppimisympäristöjen käyttöön. Huomiota kiinnitetään erityisesti kriittiseen tiedonhakuun ja opiskelijan omaan osallistumiseen.

Opiskelijan kielitaidon kokonaisvaltaista kehittämistä tukee se, kun opetuksessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan muissa oppiaineissa käytettyä materiaalia. Näistä voidaan poimia kielellistä ainesta, joiden avulla vahvistetaan eri teksti- lajien ymmärtämistä ja tuottamista.

ARVIOINTI

Opiskelijalle annetaan monipuolista sanallista palautetta hänen edistymisestään kielitaidon eri osa-alueilla, jotta opiskelijalle muodostuu realistinen käsitys omasta kielitaidostaan.

Opiskelijaa ohjataan suhteuttamaan omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 1) sekä asettamaan omia tavoitteitaan, arvioimaan taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskellaan ensisijaisesti lukiossa vaadittavia valmiuksia ja taitoja, erityisesti tekstitaitoja ja tiedonalojen kieltä. Eri aineryhmien tavoitteiden saavuttamista ei arvioida numeerisesti, koska tavoitteet ja sisällöt painottuvat opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa hänen tarpeidensa mukaisesti. Lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta saatavalla todistuksella ei myöskään pyritä lukioon, vaan opiskelija hakee lukion aloituspaikkaa yhteishaussa. Kukin opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi sisältyä pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen opinnot merkitään todistukseen lukion opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetuksen opintojen suorittaminen ja arvosanojen korottaminen on mahdollista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana yhteistyössä perusopetusta antavien koulujen kanssa.

PAKOLLISET OPINNOT

LVS1 Kielitietoisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kielitaitonsa vahvuudet ja kehittämiskohteet
- kertaa perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- vahvistaa morfologisen sekä sana- ja lausetason osaamistaan
- hallitsee ne lausetason taidot, joilla vahvistetaan opiskelijan kirjoittamisen taitoa.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kielitaidon kartoitus
- keskeinen morfologia tarpeen mukaan
- syntaksin vahvistaminen ja kirjoittamistaidon kehittyminen
- lausetyyppien, sanajärjestyksen ja rektioiden harjoittelu
- puhutun kielen ja kirjoitetun kielen morfologiset ja syntaktiset erot sekä niiden vaikutus kielenkäyttöön

LVS2 Tekstitietoisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- tutustuu tekstilajien rakennepiirteisiin

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetun kielen rakenteet tekstitasolla
- erilajisten tekstien rakentuminen ja keinot niiden rakentamiseen, koheesio ja sidoksisuus
- päälause, rinnasteinen ja alisteinen sivulause
- lausekeajattelu luetun ymmärtämisen tukena

LVS3 Eri tiedonalojen kieli (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää eri tiedonalojen kielen hallintaa
- kehittää käsitteellisen kielen hallintaa
- ymmärtää oppiaineiden tekstien erilaisia rakennepiirteitä ja tapoja kuvata ilmiöitä
- hallitsee eri oppiaineiden tekstikäytänteitä
- tuntee eri oppiaineiden tyypillisiä tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- eri tiedonalojen tyypilliset käsitteet, määritelmät ja tekstilajit
- eri tiedonalojen tekstien rakennepiirteet
- tietotekstien käsitesisällöt omassa puheessa
- tietotekstien käsitteistön ymmärtäminen ja aktiivinen tuottaminen

LVS4 Tekstien kirjoittaminen (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kirjoittaa erilaisia arjen tekstejä
- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti erilaisia tekstejä
- harjoittelee myös yhdessä kirjoittamista.

Keskeiset sisällöt

- erilaisten arkipäivän tekstien tuottaminen, esimerkiksi blogiviesti tai muu verkkoteksti, mielipide, kommentti, kritiikki, formaali ja ei-formaali sähköposti
- tarkka kuvailu ja yksityiskohtainen kerronta
- sanaston varioivuus ja idiomaattisuus
- yhdessä kirjoittaminen
- omien ja toisten tekstien huoltaminen ja oikeakielisyys, esimerkiksi alkukirjain, välimerkit, kappalejako

LVS5 Eri tiedonalojen tekstien kirjoittaminen (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti eri tiedonaloille tyypillisiä tekstejä
- kirjoittaa eri tiedonalojen opiskeluun liittyviä tekstejä

Keskeiset sisällöt

- opiskeluun liittyvien tekstien tuottaminen, esimerkiksi tutkielma, koevastaus, essee tai käsitelmä

- lähteiden käyttö ja tiedon esittäminen visuaalisesti (esim. diagrammi ja tau- lukko)
- käsitteiden määrittely sekä systemaattinen sanojen johtaminen
- kielenhuolto

LVS6 Vuorovaikutus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ilmaisutaitojaan
- kehittää puhutun kielen ymmärtämisen ja tuottamisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- suomen kielen kuuntelemisen ja puhumisen harjoittelu
- ilmaisutaidon harjoituksia (pari- ja ryhmäharjoituksia), roolileikkejä, fiktiivisiä tekstejä, runoja ja riimejä
- puheen pitäminen vapaasta aiheesta
- idiomaattinen reagointi
- huomion kiinnittymistä puhekielen tilanteiseen variaatioon
- läpäisevästi huomiota ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

LVS7 Kirjallisuus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen nykykirjallisuuteen
- tutustuu kirjallisuuden keskeisiin analyysikäsitteisiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden peruskäsitteitä
- lyhyt katsaus muutamaa tärkeää suomalaista nykykirjailijaa
- kirjallisuuden tekstilajit, esimerkiksi romaani, novelli, runo, näytelmä
- erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen lukemalla
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä ja keinoja

LVS8 Kirjallisuus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu joihinkin maailmankirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin osana kulttuurikontekstia
- harjoittelee kirjallisuuden analysointia
- saa aineksia oman identiteetin rakentamiseen moninaisessa yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuteen liittyvä monimediainen esitys luetun teoksen pohjalta (esimerkkejä)
- omien fiktiivisten tekstien tuottaminen (esim. hyödyntäen omaa kulttuuritausta)
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä sekä erilaisia analyysikeinoja

LVS9 Kulttuurinen moninaisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin
- tulee tietoiseksi kulttuurisesta moninaisuudesta
- vahvistaa kulttuurista identiteettiään.

Keskeiset sisällöt

- suomalaisen kulttuurin peruskäsitteitä suomalaisia tapoja, perinteitä ja juhlapäiviä
- kulttuurinen moninaisuus ja moninaiset identiteetit: ihmisryhmien monenlaiset ja muuttuvat elämänmuodot, esimerkiksi nuorison ajankohtaiset alakulttuurit: erilaiset nettiyhteisöt
- näkökulmia toiseuden kokemuksiin

LVS10 Vuorovaikutus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehitty yhteistyö- ja neuvottelutaidoissa
- kehitty tiedottavan ja vaikuttavan puhumisen taidoissa
- vahvistaa analyysoivan kuuntelemisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- tiedonalojen kieli: keskustelu, vuorovaikutus ja argumentointi
- harjoitellaan tarkkaa kuvailua ja yksityiskohtaista kerrontaa: sanaston varioivuus ja idiomaattisuus.
- harjoitellaan eri tiedonalojen käsitteiden määrittelyä kuultuna ja puhuttuna
- neuvottelutaitojen kehittäminen
- tiedottava ja mielipidepuheenvuoro
- huomion kiinnittäminen siihen, mistä tekijöistä asiapuhe koostuu eli miten puhetta jaksotellaan
- median viestintä: puheen ymmärtäminen nopeassa keskustelussa, jossa on läsnä monta puhujaa
- läpäisevästi huomio ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

LVS11 Digitaaliset tekstitaidot (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediakulttuuriin osana omaa elämäänsä
- tuottaa erilaisia mediatekstejä erilaisin teknologisin välinein
- pohtii sosiaalisen median merkitystä oman elämänsä näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- vahvistetaan digitaalisia tekstitaitoja
- kiinnitetään huomiota sosiaalisessa mediassa käytettyyn kieleen analysoinnin ja harjoittelun keinoin
- harjoitellaan verkkosivustojen luotettavuuden vertailua
- arvioidaan verkkotekstejä
- tuotetaan erilaisia digitaalisia tekstejä huomioiden kuvat, videot, linkitys ja liikkuva kuva
- oppija aktiivisena tiedontuottajana: oppijan pääsy (tuovat itse valitsemiaan tekstejä oppitunnille), osallisuus ja toimijuus suhteessa teksteihin

LVS12 Mediakulttuuri (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediakulttuuriin yhteiskunnallisesta näkökulmasta
- pohtii sosiaalisen median merkitystä yhteiskunnallisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

- mediat ja niiden ilmaisukeinot
- median tekstien piirteitä
- sosiaalisen median tekstit
- vaikuttamaan pyrkivän viestinnän osatekijöiden analyysi (esim. mainosten kieli)
- kuvat ja kuvanlukeminen
- opiskelijoiden valitsemien verkkovideoiden analyysikeinoja

6.4 Muut kielet

Muiden kielten opinnot voivat lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostua yhden tai useamman kielen opinnoista. Valittavia opintoja ovat toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja mahdollisuuksien mukaan opiskelijan oman äidinkielen opinnot. Muiden kielten opinnoista koulutuksen järjestäjän tulee tarjota yhteensä vähintään kuusi opintopistettä.

PERUSOPETUKSESSA ALKANUT KIELI

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on vahvistaa perusopetuksessa tai muualla saatua toisen kotimaisen tai vieraan kielen taitoa.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteissa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan tarkoituksenmukaisin strategioin
- ymmärtää opiskeltavan kielen merkityksen oman tulevaisuuden kannalta sekä sen merkityksen Suomelle ja kansainvälisesti.

Opetuksen tavoitetason määrittelyssä hyödynnetään perusopetuksen opetus-suunnitelman perusteissa 2014 määritellyjä tavoitetasoja.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opiskeluympäristön ja käytettävien työtapojen tulee tukea aikaisempiin kokemuksiin pohjautuvaa tiedonrakentumista ja auttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskeluympäristön tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää itselleen sopivia työskentelymuotoja. Erilaisia apuvälineitä kuten digitaalisia sanakirjoja ja lähdemateriaaleja voidaan käyttää tuntityöskentelyssä ja kokeissa. Autenttiseen materiaaliin, tiedon hakuun ja sen arviointiin sekä kannustavaan palautteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Kokeissa tai vastaavissa näytöissä suositaan lähteiden ja apuvälineiden käyttöä. Lukion vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetussuunnitelmien (Opetushallitus 2019) mukaista kieliprofiilityöskentelyä voidaan hyödyntää osana opintoja. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVKA1 Kielitaito osana opiskelua ja muita elämäalueita (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee yhdessä opettajan kanssa opintojen alussa arvion omista lähtökohdistaan ja erityisesti omista opiskelutaidoistaan
- ottaa vastuun oman kielitaitonsa kehittämisestä

- pystyy keskustelemaan moduulin aihepiiriin liittyvistä teemoista sekä tuottamaan niistä suppean kirjallisen esityksen.

Keskeiset sisällöt

- perusrakenteiden vahvistaminen sekä puheen ja kirjoittamisen käytänteiden harjoittelua
- opiskeluun ja muihin itselle tärkeisiin elämänalueisiin liittyvä kirjallinen ja suullinen harjoittelu
- oman esityksen tuottaminen ja muokkaaminen myös vertaispalautetta hyödyntäen
- oman kieliprofiilin laatiminen

LVKA2 Arkipäivän vuorovaikutusta (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy erilaisista jokapäiväisistä kielenkäyttötilanteista
- osaa tuottaa suullisesti kertomuksen, kuvauksen, ohjeen ja perustellun mieli- piteen
- puhuu ja kirjoittaa tilanteen mukaisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja
- harjoittelee vertaispalautteen antamista

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus- ja asiointiharjoitukset erilaisissa kasvokkaisissa ja monimediaisissa viestintätilanteissa, esim. ostoksilla, viranomaisissa, lääkärissä sekä liikenne-, majoitus- ja ateriapalveluita käytettäessä
- erilaisia suullisia harjoituksia yksin ja ryhmässä
- oman tuotoksen muokkaaminen palautetta hyödyntäen

LVKA3 Mediat (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee perustiedot medioista ja osaa käyttää viestintävälineitä monipuolisesti
- osaa etsiä tietoa erilaisista lähteistä
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussaan.

Keskeiset sisällöt

- suppea tutkielma projekti tai portfolio aiheesta, joka liittyy yhteiskuntatietouteen tai kulttuurintuntemukseen tai luonnontieteisiin
- opintojen loppuvaiheessa kieliprofiilin täydentäminen tarpeen mukaan

LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVASSA KOULUTUKSESSA ALKAVA KIELI

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on tutustuttaa opiskelija uuteen lukiokoulutuksessa alkavaan kieleen, sen kielialueisiin ja kulttuureihin.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- saa tuntuman kielen perussanastoon ja -rakenteisiin
- selviytyy yksinkertaisista vuorovaikutustilanteista ja osaa kertoa itsestään ja arkielämästään
- pystyy kirjoittamaan lyhyitä viestejä tutuissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitetasona on lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa alkava oppimäärä A1.2

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opiskeluympäristön tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää itselleen sopivia työskentelymuotoja. Erilaisia apuvälineitä kuten digitaalisia sanakirjoja ja lähde- materiaaleja voidaan käyttää lähiopetuksessa ja kokeissa. Autenttiseen materiaaliin, tiedon hakuun ja sen arviointiin sekä kannustavaan palautteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Kokeissa tai vastaavissa näytöissä suositetaan lähteiden ja apuvälineiden käyttöä. Lukion vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetussuunnitelmien (Opetushallitus 2019) mukaista kieliprofiilityöskentelyä voidaan hyödyntää osana opintoja.

Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVKB1 Kieleen tutustuminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- omaksuu kielen perusäänteitä, intonaatiota sekä alkeistason perussanastoa ja -rakenteita taitotasolla A1.1
- ymmärtää tuttavallista puhetta ja käyttää tavallisia puheilmauksia rutiininomaisissa arkipäivän vuorovaikutustilanteissa
- hahmottaa yksinkertaisen kirjoitetun viestin aihepiirin ja osaa kirjoittaa yksinkertaisia, rutiininomaisia viestejä.

Keskeiset sisällöt

- henkilötietojen ja itseä koskevien perustietojen antaminen
- tervehdykset, keskustelun aloittaminen, kuulumisista kertominen, kysyminen ja vastaaminen
- rutiininomaisten viestien lukeminen ja kirjoittaminen

LVKB2 Asioiminen ja harrastukset (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii arkielämän keskeistä sanastoa ja ilmauksia
- tutustuu perustason A1.1 - A1.2 kielenkäytölle tyypillisiin lauserakenteisiin ja teksteihin
- oppii työskentelemään pareittain tai ryhmässä
- oppii käyttämään kieltä erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- tiedustelujen tekoa, puhelin- tai chat-asiointia
- erilaisten arkipäivän palvelujen käyttöä, kaupassa asiointia, liikennevälineissä käyttäytymistä
- harrastuksiin ja vapaa-ajan viettoon liittyviä vuorovaikutustilanteita
- A1.1 - A1.3 - tasoiset tekstit

LVKB3 Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii kirjallisesti ja suullisesti kuvailemaan elinympäristöstään, lähipiiristään ja ystävistään
- oppii havainnoimaan kaksikielistä ympäristöä Suomessa
- oppii tekemään yksinkertaista tiedonhakuja kohdekielellä.

Keskeiset sisällöt

- A1.2-tasoisien tekstien ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu
- kaksikielisiin ilmiöihin tutustuminen erilaisissa ympäristöissä
- opiskelijan elinympäristöstä kertova suppea kirjallinen tai suullinen esitys

OPISKELIJAN OMA ÄIDINKIELI

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on, että opiskelija ylläpitää ja kehittää oman äidinkielen taitoaan ja saa yleiskuvan kieliyhteisönsä kulttuuripiirteistä.

Opiskelijan oman äidinkielen taito kartoitetaan ja tulosten perusteella laaditaan kullekin opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opetus perustuu toiminnalliseen kielitaitokäsitykseen, jonka mukaan opiskelija käyttää äidinkieltään monipuolisesti omiin viestintätarpeisiinsa. Opiskelun aikana käytetään autenttista opiskelumateriaalia ja luonnollisia kielenkäyttötilanteita.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointin ja vertaisarviointin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVMAI1 Kieli ja identiteetti (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan oman kielialueensa kehityksen vaiheita
- arvostaa omaa kielellistä kulttuuriaan ja ymmärtää sen merkityksen itselleen ja tulevaisuudelleen
- tuntee kielialueensa keskeisiä teoksia ja teemoja
- ymmärtää kaksi- ja monikielisyyden merkityksen identiteetilleen ja omalle kehitykselleen.

Keskeiset sisällöt

- luetun ja kuullun ymmärtämisen harjoituksia autenttista materiaalia käyttäen (esimerkiksi elokuva, sanomalehtiartikkeli, kaunokirjallinen teos, uutiset)
- johonkin oman kulttuuripiiriin teokseen perehtyminen ja siitä kertominen suullisesti tai kirjallisesti

LVMAI2 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (2op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti kieliyhteisönsä nykykulttuuriin ja samalla kehittää oman äidinkielen kirjoittamisen taitojaan
- pystyy ilmaisemaan itseään kirjallisesti ja suullisesti
- tunnistaa tekstilajeja ja perehtyy oppiaineiden keskeisiin käsitteisiin omalla äidinkielellään.

Keskeiset sisällöt

- kieliyhteisön kulttuurisiin ilmiöihin tutustuminen autenttisen materiaalin avulla
- kirjallisen referaatin tai analyysin laatiminen opiskelijan valitsemasta aiheesta

LVMAI3 Puheviestinnän taitojen syventäminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ilmaisuvarmuuttaan esiintymistilanteissa ja ryhmätyöskentelyssä
- pystyy arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa ja opiskelussa
- harjoittelee luontevaa ääntämistä ja intonaatiota.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ominaispiirteitä
- erilaisia vuorovaikutus- ja vertaisarviointitilanteita (haastattelu, väittely, kommentointi)
- suullisen esitelmän pitäminen, vertaispalautteen antaminen ja vastaanottaminen

6.5 Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opinnoissa syvennetään perusopetuksen oppimäärään sisältyviä tietoja ja taitoja painottaen kyseisen tiedonalan käsitteiden ja sanaston hallintaa. Tiedollisesti varmistetaan perusopetuksen oppimäärän ydinasioiden osaaminen sekä valmistaudutaan lukiossa vaadittavaan opiskelutekniikkaan matematiikassa ja luonnontieteissä. Opintojen aikana arvioidaan, minkä laajuinen oppimäärä lukio-opinnoissa matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa on tarkoituksenmukainen opiskelijalle.

Toinen luonnontieteellisten aineiden moduuleista tulee yhdistää jonkin suomenkielisen kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän moduulin kanssa.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Kielitietoiset työtavat matematiikassa liittyvät ohjeiden ja opetuspuheen avaamiseen ja sanallisten tehtävien purkamiseen. Kemiassa ja fysiikassa ne tarkoittavat käsitelmäärittelyjen, selostusten ja muiden aineille tyypillisten tekstilajien (esim. oppikirjatekstien) harjoittelemista. Maantieteessä ja biologiassa kielitietoisia työtapoja ovat käsitelmäärittelyharjoitukset, karttojen, diagrammien ja taulukoiden tulkintaharjoitukset ja omien tekstien tuottaminen ohjatusti.

ARVIOINTI

Arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Opiskelijat oppivat tuntemaan lukiolle ominaisia arviointimenetelmiä. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVMA Matematiikka (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa perusopetuksessa hankittuja matemaattisia taitojaan ja kertaan oppiaineiden keskeisiä käsitteitä
- harjaantuu matematiikan opetukseen liittyvien ohjeiden sekä matemaattisen esitystavan sekä sanallisten tehtävien ymmärtämiseen

Keskeiset sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset, algebra, funktiot, geometria, todennäköisyys ja tilastot

LVFYKE Fysiikka ja kemia (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin sekä kertaan oppiaineiden keskeisiä käsitteitä
- harjaantuu fysiikan ja kemian opetukseen liittyvien ohjeiden sekä esitystavan ja merkikielen ymmärtämiseen

Keskeiset sisällöt

- liike ja voima, värähdys- ja aaltoliike, lämpö, sähkö, luonnon rakenteet
- ilma ja vesi, raaka-aineet ja tuotanto, elollinen luonto ja yhteiskunta
- luonnon tutkimisen taitoja

LVBG Biologia ja maantiede (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin
- tutustuu luonnon ja ympäristön erityispiirteisiin.

Keskeiset sisällöt

- biologian tutkimustaidot, luonto ja ekosysteemi, elämä ja evoluutio, ihminen, yhteinen ympäristö
- maantieteelliset taidot, Suomen, Euroopan ja maailman jäsentäminen, yhteinen ympäristö
- luonnon tutkimisen taitoja

6.6 Historia ja yhteiskuntaoppi

OPETUKSEN TAVOITTEET

Historian ja yhteiskuntaopin opinnot syventävät opiskelijan tietoja Suomen historiasta ja suomalaisesta yhteiskunnasta sekä antavat opiskelijalle työkaluja erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden itsenäiseen arvioimiseen ja tutkimiseen. Historian opinnot liittyvät Suomen historiaan sekä sen eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin. Opinnot syventävät perusopetuksen tietoja ja taitoja ja johdattavat opiskelijoita lukion historian ja yhteiskuntaopin moduulien tavoitteisiin ja sisältöihin. Opetuksessa harjaannutetaan yhteiskuntaopille ja historialle ominaisia opiskelu- ja tekstitaltoja.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Kielitietoiset työtavat vahvistavat opiskelijoiden monilukutaitoa. Tekstilähtöinen lukemisen ja kirjoittamisen samanaikainen opiskelu, koevastausten ja itsearviointin harjoittelu, käsitelmääritys, omien sanastojen tekeminen, keskusteluharjoitukset ja erilaisten lähteiden pohjalta tehdyt päättelyharjoitukset ovat historiaan soveltuvia työtapoja. Taideaineiden työtavat ja opintokäynnit soveltuvat kulttuurin peruskäsitteiden tuntemukseen liittyviin opintoihin.

ARVIOINTI

Arvioinnissa käytetään joustavia ja monipuolisia menetelmiä. Oppimispäiväkirjat, prosessitehtävät eri aiheista, esitelmät, referaatit, esseet ja pienoistutkielmat ovat yhteiskunta- ja kulttuurituntemukseen soveltuvia menetelmiä. Käsitteen määrittelytehtävät voivat olla osa oppimista tukevaa arviointia. Lukiolle tyypillisiä kokeita käytetään oppimistehtävinä. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVHY1 Historian perusteita (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä
- tuntee Euroopan ja maailman kulttuurien tärkeimpiä käännekohtia ja osaa suhteuttaa nykyajan ilmiöitä historialliseen kehitykseen
- tuntee erilaisia syitä, jotka ovat johtaneet muuttoliikkeisiin – taloudelliset ja poliittiset syyt, konfliktit, ympäristölliset syyt
- tuntee historialle ja kulttuurihistorialle ominaisia tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurihistorian kausia ja käännekohtia pääpiirteittäin keräily- ja pyyntikulttuurista jälkiteolliseen aikaan ja yksilöllistymiseen
- muuttoliikkeet osana ihmiskunnan historiaa

- historian tekstien lukeminen ja kirjoittaminen: käsitteiden avaaminen ja omien sanastojen tekeminen, tekstin rakennepiirteet, kuvien, karttojen ja tilastojen ymmärtäminen ja tulkitseminen eri sisältöjen yhteydessä

LVHY2 Suomen yhteiskunta ja kulttuurit (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurista moninaisuutta sekä kulttuurista vuorovaikutusta ja kehittää kulttuurista kompetenssiaan
- tuntee suomalaista yhteiskunta- ja talousjärjestelmää koskevia peruskäsitteitä, joiden avulla hän voi käsitellä ja arvioida yhteiskunnallista tietoa ja toimia aktiivisena kansalaisena
- tuntee Suomen kieli- ja kulttuuriryhmiä ja niiden historiaa
- oppii tuntemaan kansainvälisten suhteiden ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan perusteet
- osaa lukea ja tulkita yhteiskuntaopille ominaisia tiedon esittämistapoja ja tuottaa itse yhteiskuntaopille ominaisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- valta ja vaikuttaminen: valta ja erilaiset vallankäytön muodot, suomalainen demokratia ja poliittinen järjestelmä ja aktiivinen kansalaisuus
- kansalaisen taloustaito
- oikeusvaltio: perusoikeudet, vallan kolmijako (-oppi) ja kansalaisuus
- Suomen kulttuurihistoria ja kansallisvaltion rakentaminen 1800-luvulla
- suomalaisia perinteitä ja tapakulttuuria sekä niiden muotoutuminen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa
- moninainen Suomi: vähemmistöt Suomessa
- yhteiskuntaan liittyvien käsitteiden avaaminen ja käsitteiden määrittelyharjoitukset kaikkiin sisältöihin liittyen

6.7 Opinto-ohjaus

Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijan opiskelua lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kaikissa vaiheissa. Ohjaus toteutetaan yhteistyössä opinto-ohjaajan, aineenopettajien ja muun opiskeluhoillon kanssa. Ohjaus auttaa opiskelijaa suunnittelemaan opintojaan ja tekemään omien tavoitteidensa mukaisia lukio- koulutusta koskevia valintoja ja ratkaisuja.

Opetuksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelijaa ohjataan ymmärtämään

- ohjauksen tarkoitusta koulutuksen aikana
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman merkitys sekä seuraamaan ja arvioidaan sen toteutumista

- lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kokonaisuus ja siihen sisältyvät valintamahdollisuudet
- oman työskentelyn ja opiskelutaitojen arvioimista ja kehittämään sitä
- suomalaista koulutusjärjestelmää
- suomalaisen lukiokoulutuksen erityispiirteitä ja opiskelukulttuuria
- hakumenettelyä jatko-opintoihin.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Ohjaus toteutetaan paikallisesti päätettävällä tavalla. Opiskeluympäristönä toimivat koulu, verkko-oppimisympäristö ja muut lähiympäristön palvelut. Henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta vastaavat opinto-ohjaaja ja aineenopettajat yhdessä.

Espoon lukioilla on käytössä yhteinen ohjaussuunnitelman laatimisen dokumenttipohja. Tähän pohjaan kukin lukio kuvaa ohjauksen tavoitteet, tehtävät ja eri toimijoiden roolit. Ohjaussuunnitelmaan kirjataan myös, miten opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan lukio-opintojensa osana. Ohjauksen lukiokohtainen toteutus suunnitellaan työyhteisössä yhteisöllisesti ja kuvataan lukion ohjaussuunnitelmassa. Ohjaus on jokaisen lukion opettajan ja koko henkilöstön tehtävä.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan opinnoista, koulutusvalinnoista sekä ammatti- ja uratoiveista. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan aikaisemmin hankittu osaaminen ja kiinnostuksen kohteet kytkemällä opittavat tiedot ja taidot opiskelijalle merkityksellisiin kokemuksiin ja toimintamuotoihin. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opiskelijan kanssa aikaisempien opintojen ja muutoin hankitun osaamisen pohjalta.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijaa ohjataan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Opiskelijaa ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja oppimistavoitteiden suuntaisesta toiminnasta.

Pienryhmäohjauksessa opiskelijoita aktivoidaan tekemään yhteistyötä ja soveltamaan yhteistoiminnallisia työtapoja. Ohjaustilanteissa kannustetaan opiskelijoita pohtimaan yhdessä opintoihin liittyviä asioita sekä tuomaan omia näkemyksiä ja kokemuksia yhteiseen keskusteluun. Tällä vahvistetaan opiskelijoiden keskinäistä yhteisymmärrystä. Vertaistuki ja ryhmän tuki ovat tärkeitä oppimisessä.

Opiskelijaa ohjataan käyttämään monipuolisia opiskelumenetelmiä ja työtapoja tieto- ja viestintäteknikkaa ja sen sovelluksia hyödyntäen. Tieto- ja viestintäteknikkaa ohjataan käyttämään monipuolisesti opintojen suunnittelussa, opiskelussa ja tiedonhaussa.

ARVIOINTI

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarvioiteja hyödynnetään tehtäessä kokonaisarvioita opiskelijan opinnoissa suoriutumisesta ja motivoitumisesta lukiokoulutuksessa opiskeluun. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVOP Opinto-ohjaus (4 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija oppii

- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- laatimaan opiskelusuunnitelman ja sitoutumaan siihen
- tiedostamaan mahdollisuuden korottaa perusopetuksen arvosanoja
- tiedostamaan mahdollisuuden suorittaa lukio-opintoja
- erilaisia työskentely- ja opiskelutapoja
- tietojen ja taitojen syvällistä ja pitkäjänteistä oppimista
- ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja tietää, miten siihen voi vaikuttaa
- hyödyntämään opinnoissaan tieto- ja viestintäteknologiaa sekä kirjastojen tarjoamia palveluita
- työskentelemään itsenäisesti ja yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa
- toimimaan joustavasti ja kannustavasti vuorovaikutustilanteissa
- suunnittelemaan jatko-opintoja lukiokoulutuksessa tai muussa oppilaitoksessa
- käyttämään monipuolisesti tietolähteitä ja hakupalveluita opintojensa suunnittelussa ja jatkokoulutuskohteiden haussa
- hakemaan lukiokoulutukseen tai muihin jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- opiskelu- ja ongelmanratkaisutaidot
- oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä
- tiedonhankinta ja tiedonkäsittelytaidot
- suulliset ja kirjalliset viestintätaidot
- tieto- ja viestintätekniset taidot
- itsenäiset työskentelytaidot
- vuorovaikutustaidot ja yhteistoiminnallisen oppimisen taidot
- itsearviointi- ja vertaisarviointitaidot
- suomalainen koulutusjärjestelmä

6.8 Valinnaiset opinnot

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä edellä määriteltyjä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen eri aineryhmien valinnaisia opintoja tai muita saman tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä lukioasetuksen (810/2018) liitteen 1 tai 2 mukaisia pakollisia tai valtakunnallisia valinnaisia opintoja tai paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattuja valinnaisia opintoja. Valinnaisiksi opinnoiksi ohjataan valitsemaan ensisijaisesti kunkin oppiaineen ensimmäisiä moduuleja.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion aineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä myös perusopetuksen opintoja. Valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

7 ARVIOINTI

7.1 Arvioinnin tavoitteet

Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti²¹. Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana että sen päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijalle tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle sekä koulutuksen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten.

Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteidensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen. Arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa.

7.2 Opintojakson arviointi

Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta ja opiskelun etenemisestä. Opintojakson arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua mahdollisten kirjallisten kokeiden lisäksi suullisiin kokeisiin ja muihin osaamisen osoittamistapoihin samoin kuin opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin sekä opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon ja hyödyntää muun muassa opintojakson arviointikeskustelussa. Arvioinnin menetelmistä ja käytännöistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

Opiskelijan opiskelema opintojakso arvioidaan sen päättyttyä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt moduulit arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää arviointia. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa suoritettujen lukion opintojaksot arvioidaan lukion opetussuunnitelman mukaisesti.

Opetussuunnitelmassa määritellyt lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaiset opintojaksot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

21 Lukiolaki (714/2018) 37 §

Todetut kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määritettäessä opintojakson arviointia. Kesken olevan opintojakson suorituksen merkintätavasta voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä²². Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta²³.

7.3 Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi

Aineryhmän tai oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja/tai valinnaisista opintojaksoista. Samassa aineryhmässä tai oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset opintojaksomäärät. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä suorituksia aineryhmittäin enintään seuraavasti:

1–4 opintopistettä	0
5–10 opintopistettä	2
11–16 opintopistettä	4
17 opintopistettä tai enemmän	6

Jos opiskelijalla on liikaa hylättyjä suorituksia, hänelle on varattava mahdollisuus hylättyjen opintojaksojen suorittamiseen.

7.4 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettavat perusopetuksen opinnot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa²⁴ tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko opiskelijan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa. Tutkintoon osallistuvan opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Opiskelijan osaamisen tason

22 Lukiolaki (714/2018) 38 §

23 Lukiolaki (714/2018) 37 §

24 Perusopetuslaki (628/1998) 38 §

määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

7.5 Lukiokoulutukseen valmistava koulutus

Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kuuluvia opintoja tulee opiskella vähintään siinä laajuudessa kuin ne on määritelty valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta²⁵. Opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen silloin, kun hän on suorittanut aineryhmien tai oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen vähimmäisopintopistemäärä 50 täyttyy.

7.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suoritetuista opinnoista saa todistuksen²⁶. Todistuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnot
- hyväksytysti suoritettut lukion opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- todistuksessa käytettyjen kirjainmerkkien selitykset
- maininta siitä, että todistus on lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen osalta Opetushallituksen määräyksen OPH-4958-2020 mukainen.

Todistukseen merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä tai merkintä aineryhmän tai oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu). Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla. Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaisopintopistemäärä.

²⁵ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) Liite 3

²⁶ Lukiolaki (714/2018) 39 §

Lukion opinnot arvioidaan ja merkitään todistukseen siten kuin niistä on määrätty joko voimassa olevissa nuorten tai aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Opetushallituksen antaman kyseisen määräyksen numero tulee mainita todistuksessa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana perusopetuksen opintoja, niiden suorittamisesta erityisessä tutkinnossa annettu todistus voidaan liittää lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen todistuksen liitteeksi.

Todistukseen kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään mahdolliset todistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset. Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistuksen ulkoasusta.

LIITE

Liite 1 Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A1.1 Kieli- taidon alkeiden hallinta	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmauksia. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
<p>A1.2</p> <p>Kehit- tyvä alkeis- kielitaito</p>	<p>Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.</p>	<p>Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.</p>	<p>Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.</p>	<p>Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.</p>	<p>Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.</p>

KEHITTYVÄN KIELITÄIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintäään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
<p>A2.1</p> <p>Perus-kielitaidon alkuvaihe</p>	<p>Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.</p>	<p>Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielillisiin ilmaisiin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.</p>	<p>Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.</p>	<p>Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.</p>	<p>Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.</p>

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
<p>A2.2</p> <p>Kehit- tyvä perus- kielitaito</p>	<p>Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.</p>	<p>Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).</p>	<p>Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.</p>	<p>Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.</p>	<p>Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyyppisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.</p>

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B1.1 Toimiva peruskielitaito	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuusäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatuksen, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B1.2 Sujuva perus- kielitaito	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiantietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B2.1 Itse- näisen kielit- aidon perus- taso	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten "Tuo on vaikea kysymys" voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
<p>B2.2</p> <p>Toimiva itsenäinen kielitaito</p>	<p>Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan monipuolista kieltä.</p>	<p>Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.</p>	<p>Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.</p>	<p>Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.</p>	<p>Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.</p>

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito- taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
C1.1 Taitavan kieli- taidon perus- taso	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyyppilliset.

